

مردِ سُخْنُور

پیشگفتار

کتاب «مردِ سُخْنُور» دَ بَارِهَ فَلَاسَفَه و حَقِیْقَتِ هَایِ زِنْدَگِیِ اَسْتَه. نُوْشْتَه کُنِنْدَه اَمْزِی کِتَابِ اَز تَجْرِبَه هَایِ زِنْدَگِیِ خُو نَقْلِ مُونَه و بَارِبَارِ مُوْگِیَه کَه ”تَمَامِ چِیْزَا بَیْ فَایْدَه اَسْتَه و خِیْزِ کِدُو اَز پَسِ بَاد.“ اَوْ مَتَوَجِّه فِیْسَاد، غَرِیْبِی و جِهَالْتِ دُنْیَا مُوْشَه و مِیْنِگْرَه کَه مَرْدُمِ بَدِ بَیْ جِزَا مَوْمَنَه و مَرْدُمِ خُوْبِ غَدْرِ کَمِ تَعْرِیْفِ۔ و۔ تَوْصِیْفِ مُوْشَه؛ اَمِی اَوْ رَه وَاْدَارِ مُونَه کَه فِکْرِ کُنَه زِنْدَگِیِ بِيهُودَه اَسْتَه. اَوْ اِعْتِرَافِ مُونَه کَه اِنْسَانِ نَمِیْتَنَه تَمَامِ چِیْزَا رَه پِی بُبْرَه، اَمْزِی خَاطِرِ بَلَدَه شِیْ بَهْتَرِ اَسْتَه کَه اَز کَارِ و زِنْدَگِیِ خُو لِدَاتِ بُبْرَه و هَمِیْشَه خُوْشِ بَشَه. خُلَاصَه، مَقْصِدِ نُوْشْتَه کُنِنْدَه اَز نَقْلِ کِدُوْنِ تَجْرِبَه هَایِ زِنْدَگِیِ شِیْ اِیِ اَسْتَه کَه اِنْسَانِ نَبَايِدِ زِنْدَگِیِ خُو رَه صَرْفِ چِیْزَايِ بَیْ فَایْدَه و زُوْدْگُذْرِ کُنَه، بَلْکَه هَنُوْزِ کَه جَوَانِ اَسْتَه و تَوَانَايِیِ دَرَه، دَ کَوْشِشِ اَزِیِ بَشَه کَه مُطَابِقِ اَمْرِ و دَسْتُوْرِ خُدا بَلَدَه خَيْرِ و تَرْقِیِ خُوْدِ خُو و بَشَرِ کَارِ کُنَه. نُوْشْتَه کُنِنْدَه دَ اَخِرِ کِتَابِ بَطُوْرِ وَاضِحِ مُوْگِیَه کَه اِنْسَانِ بَايِدِ اَز خُدا تَرَسِ دَشْتَه بَشَه و اِحْکَامِ شِیْ رَه دَ جَايِ بَيْرَه، چُوْنِ هِيْچِ عَمَلِ اِنْسَانِ اَز نَظْرِ خُدا تَاشَه نَبِيْیَه و خُدا دَ بَارَه هَرِ عَمَلِ اِنْسَانِ قِضَاوَاتِ مُونَه، چِیِ خُوْبِ بَشَه، چِیِ بَدِ.

مَرْدِ سُوْخُنُوْرِ خُلَاصَه پَگِ تُوْرَايِ خُو رَه دَ اَخِرِ کِتَابِ اِیْنِیِ رَقْمِ بِيَانِ مُونَه: پَگِ چِیْزَا اَز طَرْفِ خُدا اَسْتَه و زِنْدَگِیِ هَرِ کَسِ کَه

مُتْکٰی دَ خُدا نَبْشَه بے فایده یَه.

فہرستِ عنوانها

- تمام چیزا بے فایده آستہ (۱:۱)
بے فایدگی حکمت (۱۲:۱)
بے فایدگی عیش و نشاط (۱:۲)
بے فایدگی حکمت و جہالت (۱۲:۲)
بے فایدگی زحمت (۱۷:۲)
بلدہ ہر چیز یگ وخت و جُود دَرہ (۱:۳)
قضاوت و آیندہ دَ خُدا تعلق دَرہ (۱۶:۳)
ظلم، رنج و تنہایی (۱:۴)
بے فایدگی پیشرفت و ترقی (۱۳:۴)
ترس۔ و۔ احترام، فروتنی و احترام (۱:۵)
بے فایدگی مال۔ و۔ دولت (۸:۵)
حکمت بلدہ زندگی (۱:۷)
اطاعت کدو از پادشاہ (۲:۸)
راہ های خُدا دُور از فہم انسان آستہ (۱۰:۸)
پگ دَ یگ عاقبت گرفتار موشہ (۱:۹)
حکمت از لوڈگی کدہ بہتر آستہ (۱۳:۹)
دَ فکر آیندہ بُودو (۱:۱۱)
نصیحت بلدہ جوانا (۹:۱۱)
تشبیہ روزای پیری (۱:۱۲)
آخر موضوع (۹:۱۲)

تمام چیزا بے فایده آستہ

۱ تورہ های مردِ سُخْنور، باچہ داؤود، پادشاہ اورشَلیم.

۲ مَرِدِ سَخْنَوَرِ مُوگِيه:

”کاملاً بے فایده آستہ! کاملاً بے فایده آستہ!“

تمام چیزا بے فایده آستہ!“

۳ انسان از تمام زحمتی که دَ زیرِ آفتو میکشه،

چی فایده حاصلِ مونه؟

۴ یگ نسل مورہ و دیگہ نسل مییہ،

لیکن زمی تا ابد برقرار مومنه.

۵ آفتو بُرِ موشه و میشینه

و دَ عجله دَ امزو جای مورہ که ازونجی بُرِ موشه.

۶ باد سُونِ جنُوبِ مورہ

و سُونِ شمالِ دَورِ مُوخوره

و دَورِ خورده دَورِ خورده مورہ

و دَ گردِ خو دَورِ خورده دَ امزو جای اولی مییہ.

۷ تمام دریاچه ها دَ دریا میریزه،

مگم دریا پُرِ نموشه؛

آرے، دَ جایی که دریاچه ها جاری آستہ،

اُونادَ امزُو جای جاری شُدِه موره.

^۸ پگِ چیزا خسته کُننده آسته،

دَ اندازه که انسان نَمیتنه بیان کنه.

نه چیم از دیدو سیر موشه

و نه گوش از شنیدو پُر موشه.

^۹ هر چیزی که بُوده، باز ام آسته

و هر چیزی که شُدِه، بسم موشه؛

دَ زیر آفتو هیچ چیزی نو نیسته.

^{۱۰} آیا چیزی آسته که دَ باره شی گفته شنه،

”اینه، ای نو آسته“؟ نه!

او از گاه وجود دشته،

دَ زمانای پیش از مو.

^{۱۱} یادی از پیشنه گو نموشه

و کسای ام که دَ آینده مییه

دَ وسیله نسل های که بعد ازوا مییه،

یاد نموشه.

بے فایدگی حکمت

۱۲ ما، مَرِدِ سَخْنَوْرٍ وَخَتِيكَه دَ اَوْرُشَلِيمِ دَ بِلَه اِسْرَائِيلِ پادشاه
بُودُمْ، ۱۳ ما دَ دِلِ خُو تَصْمِيمِ گِرِفْتُمْ كَه دَ بَارَه تَمَامِ چِيزَايِ كَه
دَ تَى آسْمُو اِنْجَامِ دَدَه مُوشَه قَدِ حِكْمَتِ تَحْقِيقِ وَ مُطَالِعَه كُنُمْ؛
اِی كَارِ خَسْتَه۔ كُنْ رَه خُدا نَصِيبِ بَنِي آدَمِ كَدَه تَا زَحْمَتِ
بِكْشَه. ۱۴ ما تَمَامِ كَارَايِ رَه كَه دَ تَى آفْتُو اِنْجَامِ دَدَه مُوشَه
دِيدُمْ، پَگِ شَى بے فَايِدَه اَسْتَه وَ اَزِ پَسِ بَادِ خِيزِ كَدُو.

۱۵ چِيزِي كَجِ رَه نَمِيتِنِي رَاسْتِ كَنِي

وَ چِيزِي رَه كَه مَوْجُودِ نَيْسْتَه نَمِيتِنِي حِسَابِ كَنِي.

۱۶ ما دَ دِلِ خُو كُفْتُمْ: ”اينَه، ما حِكْمَتِ پَرِيْمُو حَاصِلِ كَدِيمِ،
كَلَوْتَرِ اَزِ پَگِ كَسَايِ كَه پِيشِ اَزِ مَه دَ بِلَه اَوْرُشَلِيمِ حُكْمَرَانِ
بُودَه. اَرِي، دِلِ مَه حِكْمَتِ وَ عِلْمِ رَه كَلُو حَاصِلِ كَدَه.“
۱۷ اَوْخْتَه دَ دِلِ خُو تَصْمِيمِ گِرِفْتُمْ كَه اَمِ حِكْمَتِ رَه بَدْنُمْ وَ اَمِ
دِيُونْگِي وَ لَوْدْگِي رَه، لِيكِنِ پِي بُرْدُمْ كَه اِی كَارِ اَمِ خِيزِ كَدُو اَزِ
پَسِ بَادِ اَسْتَه،

۱۸ چِرَاكَه دَ حِكْمَتِ كَلُو غَم۔ وَ۔ غُصَّه كَلُو اَسْتَه

وَ كَسَايِ كَه عِلْمِ خُو رَه كَلُو مُونَه، كَوِثِيُو خُو رَه كَلُو
مُونَه.

بے فایدگی عیش و نشاط

٢ ما دِ دِلِ خُو گُفْتُمْ: "بیه عیش-و-نشاط ره تجربه کُو؛ مَرِه شی ره بِنگر." لیکن دیدم که ای ام بے فایده بود. ٢ د باره خنده گُفْتُمْ: "ای دیونگی آسته،" و د باره عیش-و-نشاط گُفْتُمْ: "ای چی فایده دَره؟" ٣ دِ دِلِ خُو چورت زِدْم که خود ره قد شراب خوش نگاه کنم و گِرِفْتارِ لَوڈگی شْنَم دِ حَالِیکه دِلِ مه مره سُونِ حِکْمَتِ هِدایت مُوکد تا بِنگَرُم که بَلدِه بَنی آدم چیزخیل خُوب آسته تا دِ تِی آسْمو دِ دُورونِ روزای زندگی خُو انجام بَدیه.

٤ ما بَلدِه خُو کارای کُته انجام دِدْم؛ ما بَلدِه خُو خانه ها آباد کُدم و باغ های انگور جور کُدم. ٥ ما باغ ها و تفریحگاه ها بَلدِه خُو جور کُدم و دَزوا هر رقم بِرختای میوه شَندم. ٦ ما نُور های آو بَلدِه خُو جور کُدم تا باغی ره آو بَدیم که بِرختا دَزو کُته مُوشه. ٧ ما غلاما و کَنیزا خَریدْم و غلامای دَشْتَم که دِ خانه مه زیده شُدُد. ما امچنان از تمام کسای که پیش از مه دِ اورشَلیم حُکمران بُود، مالِ کَلو، یعنی گله و رمه کَلو دَشْتَم. ٨ ما نُقره و طِلا و خزانِه پادشایو و مَمَلکت ها ره ام بَلدِه خُو جم کُدم. ما بَیت خانای مَرِد و زَن بَلدِه خُو گِرِفْتَم و کَنیزای کَلو بَلدِه لِدَتِ بَنی آدم. ٩ پس ما شخصِ بُزرگ شُدْم و از تمام کسای که پیش از مه دِ اورشَلیم حُکمران بُود، باله- تر شُدْم. حِکْمَت مه ام دَزمه باقی مند.

١٠ هر چیزی که چیمای مه آرزو کد، ما ازوا دِریغ نَکُدم و دِلِ خُو ره از هیچ رقم عیش-و-لِدَتِ محروم نَکُدم، چُون دِلِ مه از تمام زَحمتای مه خوشی حاصلِ مُوکد و اَجْرِ تمام زَحمتای مه امی بُود. ١١ اوخته دِ تمام کارای که دِستای مه

انجام دده بود و زحمتی که بلده انجام ددون شی کشیده بودم
 نظر کدم؛ دیدم که پگ شی بے فایده بود و خیز کدو از پس
 باد و د زیر آفتو د هیچ کار فایده نبود.

بے فایده گی حکمت و جهالت

^{۱۲} پس فکر خو ره جم کدم تا د حکمت و دیونگی و لوډگی
 نظر کنم؛ چون کسی که بعد از پادشاه د قدرت میرسه، چیز
 کار کده میتنه، غیر امزو کار که پیش ازو ام انجام شده؟
^{۱۳} اوخته دیدم که حکمت از لوډگی کده باله آسته، امو رقم که
 روشنی از تریکی کده باله یه. ^{۱۴} چیمای آدم دانا د سر شی
 مثل چراغ آسته، مگم آدم لوډه د تریکی راه مورہ. باوجود
 ازی، پی بردم که هر دوی شی د یگ سرنوشت گرفتار موشه.
^{۱۵} پس د دل خو گفتم: ”ما ام د سرنوشت آدم لوډه گرفتار
 موشم؛ خی چی فایده که ما ایقس دانا آستم؟“ اوخته د دل
 خو گفتم که ای ام بے فایده یه؛ ^{۱۶} چراکه هیچ یادی از آدم دانا
 یا از آدم لوډه تا ابد باقی نمونه، بلکه د زمانای آینده پگ
 چیزا کاملاً پرمشت موشه. آیا امیطور نییه که آدم دانا ام
 مومره، امو رقم که آدم لوډه مومره؟ ^{۱۷} پس، ما از زندگی
 بیزار شدم، چون کارای که د تی آفتو انجام دده موشه بلده
 مه درداور آسته، چون پگ شی بے فایده آسته و خیز کدو از
 پس باد.

بے فایده گی زحمت

^{۱۸} از تمام زحمتی که د تی آفتو کشیده بودم بیزار شدم، چون
 پگ شی ره باید د کسی ایله بدیم که بعد از مه مییه. ^{۱۹} و کی

میدنه که امو کس دانا آسته یا لوډه؟ باوجود ازی، او صاحب تمام چیزای موشه که ما د تی آفتو بلده شی زحمت کشیدیم و بلده حاصل کدون شی از حکمت خو کار گرفتیم. ای ام بے فایده آسته. ^{۲۰} امزی خاطر فکر مه تغییر کد و دل مه از تمام زحمتی که د تی آفتو کشیده بودم، نومید شد.

^{۲۱} چون یگ آدم که قد حکمت و علم و لیاقت زحمت کشیده، باید تمام حاصل زحمت خو ره ایله بدیه تا نصیب کسی شنه که بلده ازو هیچ زحمت نکشیده. ای ام بے فایده آسته و یگ بدبختی کته. ^{۲۲} انسان از تمام زحمتی که میکشه و از غصه دل خو د تی آفتو چیز خیل د دست میره؟ ^{۲۳} چون تمام روزای شی پر از رنج آسته و کار شی غم-و-غصه؛ حتی د غیت شاو دل ازو آرامی ندره. ای ام بے فایده آسته.

^{۲۴} بلده انسان هیچ چیز خوبتر ازی نیسته که بخوره و وچی کنه و از زحمت خو لذت بیره. ما دیدم که امی ام از جانب خدا آسته، ^{۲۵} چون بدون اراده ازو کی میتنه بخوره یا خوشی داشته بشه؟ ^{۲۶} چون کسی که د نظر خدا نیک معلوم موشه، او بلده شی حکمت و علم و خوشی موبخشه، مگم بلده گناهکار وظیفه جم کدو و ذخیره کدو ره میدیه، تا او ره بلده کسی بدیه که د نظر خدا نیک معلوم موشه. ای ام بے فایده آسته و خیز کدو از پس باد.

بلده هر چیز یگ وخت وجود دره

^۳ د تی آسمو بلده هر چیز یگ زمان وجود دره و بلده هر موضوع یگ وخت:

۲ یگ وخت بَلَدِه تَوْلُد شُدو و یگ وخت بَلَدِه مُرِدو؛

یگ وخت بَلَدِه کِشَت کدو و یگ وخت بَلَدِه کِنْدون چِیزی
که کِشَت شُدِه؛

۲ یگ وخت بَلَدِه کُشْتو و یگ وخت بَلَدِه شِفا دَدو؛

یگ وخت بَلَدِه بیرو کدو و یگ وخت بَلَدِه آباَد کدو؛

۴ یگ وخت بَلَدِه چِخرا کدو و یگ وخت بَلَدِه خَنْدِه کدو؛

یگ وخت بَلَدِه ماَتَم کدو و یگ وخت بَلَدِه رَقص-و-
بازی؛

۵ یگ وخت بَلَدِه پورْتِه کدوِن سِنِگا و یگ وخت بَلَدِه جَم
کدوِن سِنِگا؛

یگ وخت بَلَدِه بَغْل کدو و یگ وخت بَلَدِه بَغْل نِکدو؛

۶ یگ وخت بَلَدِه حاصِل کدو و یگ وخت بَلَدِه از دِست
دَدو؛

یگ وخت بَلَدِه نِگاه کدو و یگ وخت بَلَدِه پورْتِه کدو؛

۷ یگ وخت بَلَدِه پاَرِه کدو و یگ وخت بَلَدِه دوختو؛

یگ وخت بَلَدِه چُپ شِشْتو و یگ وخت بَلَدِه توره کُفتو؛

۸ یگ وخت بَلَدِه مُحَبَّت و یگ وخت بَلَدِه نَفَرْت؛

یگ وخت بَلَدِه جنگ و یگ وخت بَلَدِه صَلَح.

^۹ کارگر از زَحْمَتی که میکشه چی فایده دَ دِسْت میره؟

^{۱۰} کاری ره که خُدا نصیبِ بَنی آدم کده تا زَحْمَت بکشه، ما دیدیم. ^{۱۱} او هر چیز ره دَ وخت شی نُوربند جور کده؛ امچنان پي بُردونِ اَبَدیت ره دَ دِل های ازوا جای دده، باوجودِ ازی اونا نَمیتنه تمامِ کارای ره که خُدا انجام دده، از شروع تا آخِر پي بُره. ^{۱۲} ما میدنم که بَلَدِه ازوا چیزِ خُویتَر ازی نیسته که خوش بَشه و دَ دُورونِ زندگی خُو خُوبی کنه؛ ^{۱۳} و ام ای که پگِ ازوا بُخوره و وُچی کنه و از حاصِلِ تمامِ زَحْمَت خُو راضی بَشه، چُون ای نِعْمَتِ خُدا اَسته. ^{۱۴} ما میدنم، تمامِ چیزای ره که خُدا انجام میدیه تا اَبَد باقی مُومنه، کس نَمیتنه دَزُو چیزِ اِضافه کنه یا ازو چیزِ کم کنه. خُدا اونا ره انجام میدیه تا بَنی آدم ازو ترس دَشته بَشه. ^{۱۵} چیزِ که اَسته، از گاه وجود دَشته و چیزِ که اَمَدنی یه، از پیش مَوْجود بوده؛ و چیزِ که تیر شده، خُدا او ره بسم میره.

قضاوت و آینده دَ خُدا تعلق دَره

^{۱۶} علاوه ازی، ما دَ زیرِ آفتو دیدم، دَ امزو جای که باید

انصاف شنه بے انصافی موشه و دَ امزو جای که باید عدالت شنه شرارت موشه. ^{۱۷} اوخته دَ دِل خُو گُفتم: ”خُدا ام آدمِ عادل ره قضاوت مونه و ام آدمِ شریر ره، چُون او بَلَدِه هر مَوْضوع و هر کار یگ وخت ره تعیین کده.“

^{۱۸} ما دَ باره بَنی آدم دَ دِل خُو گُفتم: خُدا اونا ره آزمایش مونه تا خودِ ازوا بدنه که اونا رقم حیوانا اَسته. ^{۱۹} چراکه سرنوشت

بَنی آدم و سرنوشتِ حیوانا یگ رقم آسته؛ امو رقم که بَنی آدم مومره، امو رقم حیوانا ام مومره. نَفَس کشیدو ام بَلدِه پگ ازوا یگ رقم آسته و انسانا از حیوانا کده باله نییه؛ پس تمام چیزا بے فایده آسته. ^{۲۰} پگ دَ یگجای موره؛ پگ از خاک آسته و پس دَ خاک موره. ^{۲۱} کی میدنه که روحِ انسان سُون باله موره و روحِ حیوان دَ تی زمی موره؛ ^{۲۲} پس ما دیدم که بَلدِه انسان چیزی خُوپتر ازی نیسته که از کار خُو لِدَت بُره، چراکه نصیب شی امو آسته. کی میتنه انسان ره دُوباره بیره تا چیزی ره که بعد ازو رُخ میدیه بنگره؟

ظلم، زحمت و تنهایی

^۱ ^۴ ما بسم توخ کدُم و تمامِ ظلم های ره که دَ تی آفتو موشه، دیدم. توخ کُو آو دیده های مردُم مظلوم ره، هیچ کس نییه که اونا ره تسلی بدیه. قُدرت دَ دستِ کسای آسته که دَ بله ازوا ظلم مونه و هیچ کس نییه که اونا ره تسلی بدیه. ^۲ اوخته ما گُفتُم، مُرده های که گاه مُرده، خوشبخت تر از زنده های آسته که تا هنوز زنده یه. ^۳ لیکن ازی دُو کده خُوپتر کسای آسته که هنوز هیچ دَ دُنیا نَمده و اعمالِ شَریرانه ره که دَ تی آفتو انجام دده موشه ندیده. ^۴ اوخته دیدم که تمام زحمت و تمام کامیابی از حسادتِ یگ انسان قد همسایه شی سرچشمه میگیره. ای ام بے فایده آسته و خیز کدو از پس باد.

^۵ آدم لَوڅه دِسْت بَله دِسْت میشینه

و گوشتِ جان خوره مُوخوره.

۶ یگ دِسْتِ پُر که قد آرامِش قتی بَشَه

بِهْتَر از دُو دِسْتِ پُر آسْتَه که قد زَحْمَتِ قْتی بَشَه،

و بِهْتَر از خیز کدو از پسِ باد.

۷ بَسْمِ یگ بے فایدگی دِیگه ره دَ تِی آفَتَو دِیْدِم: ۸ یگ کس آسْتَه که جایگیره ندره، اُو نَه باچه دره و نَه برار؛ کار-و-زَحْمَتِ اَزُو خِلاصی ندره و چِمِ شِی از مال-و-دَوْلَتِ سِیر نَمُوشَه. اُو از خود خُو پُرسان نَمُونه: ”ما بَلَدَه کِی زَحْمَتِ مِیکَشْم و خود ره از خوشی محروم مُونَم؟“ ای ام بے فایده آسْتَه و تجرِبَه سَخْت.

۹ از یگ کده دُو خُو بَتَر آسْتَه، چُون اُونَا از زَحْمَتِ خُو حَاصِلِ خُوبِ دَ دِسْتِ مِیره. ۱۰ چُون اگه یکی ازوا بُفْتَه، دِیگه شِی رَفِیقِ خُو ره باله مُونَه. مگم وای دَ حَالِ کِسی که بُفْتَه و دِیگه کس نَبَشَه که اُو ره باله کُنَه. ۱۱ امچنان اگه دُو نفر قْتی خَاو کُنَه اُونَا گرم مُوشَه، لیکن اگه یگ نفر بَشَه چَطُور مِیْتَنَه گرم شُنَه؟ ۱۲ امی رَقْم، اگه یگو کس دَ بَلَه یکی ازوا زور شُنَه، هر دُو ی شِی دَ بَرَابَرِ اَزُو ایسْتَه مُوشَه. رِیْسِپُونِ سِه- لا زُود مَنْتِی نَمُوشَه.

بے فایدگی پیشرفت و ترقی

۱۳ یگ جوانِ غریب که دانا بَشَه، بِهْتَر از پادشاهِ پیر و لَوْدَه آسْتَه که دِیگه مشورَه ره قَبُولِ نَمُونه. ۱۴ چُون اِمکانِ دره که

أُو از بَنَدی۔ خانہ بُرو اَمَدہ دَ پادشاهی بَرَسہ، باو جُودِ کہ دَ
 امزُو مَمَلکَتِ غَرِیبِ دَ دُنیا اَمَدہ۔^{۱۵} ما دِیدُم کہ تمامِ زِنَدہ های
 کہ دَ تَی آفَتُو راہ مورہ، طرفدارِ امزُو جوانِ مُوشہ کہ
 جانشینِ پادشاهِ شُدہ؛^{۱۶} تعدادِ پَگِ امزُو مردُم کہ اُمُو جوانِ
 دَ بَلہ ازوا حاکِمِ شُدہ، بے حِسَابِ اَسَتہ، لیکن کَسای کہ بعد
 ازوا مییہ، ازو راضی نِیستہ۔ واقعاً کہ ای ام بے فایده اَسَتہ و
 خیز کدو از پسِ باد۔

ترس۔ و۔ اِحترام، فروتنی و قناعت

۵ وختیکہ دَ خانہ خُدا موری فِکَر خُو رَہ سُونِ رِفَتارِ خُو
 بَگیر، چُونِ نَزْدِیکِ اَمَدو بَلَدِہ گُوشِ گِرِفَتو بَہترِ از قُربانی های
 اَسَتہ کہ اَدَمای لَوڈِہ تَقْدِیمِ مُونہ، چُونِ اَونا نَمِیدَنہ کہ عَمَل۔
 و۔ کِرَدارِ ازوا بَدِ اَسَتہ۔^۲ بَلَدِہ واز کَدونِ دانِ خُو عَجَلِہ نَکُو و
 دِلِ تُو بَلَدِہ گُفَتونِ توره دَ حُضُورِ خُدا اَبَلکِ نَشَنہ، چَراکہ خُدا
 دَ عَالِمِ بالہ اَسَتہ و تُو دَ رُوی زَمی؛ پس تورا ی تُو کَم بَشہ۔
^۳ رَقمی کہ خاو دِیدو از چورَتِ کَلو پَیدا مُوشہ، اُمُو رَقمِ توره
 های اَحْمَقانہ از کَلوگویی دَ و جُودِ مییہ۔

۴ وختیکہ بَلَدِہ خُدا نَذرِ مِیگیری، دَ پُورہ کَدونِ شی دِیر نَکُو،
 چَراکہ اُو از اَدَمای لَوڈِہ راضی نِیستہ۔ پس نَذرِ خُو رَہ بَدی۔
^۵ بَہترِ اَسَتہ کہ نَذرِ نَگیری، نِسَبَتِ دَزی کہ نَذرِ بَگیری و پُورہ
 نَکنی۔^۶ نِیلِ کہ دانِ تُو، تُو رَہ سُونِ گُناہِ بُرہ و دَ پِیشِ
 خِدْمَتگارِ خُدا نَگی کہ ”سَہواً نَذرِ گِرِفْتُم۔“ چَرا خُدا بَخاطِرِ
 توره تُو قارِ شَنہ و تمامِ حاصِلِ دِستایِ تُو رَہ از بَینِ بُرہ؟
^۷ خاو دِیدونِ کَلو و کَلوگویی بے فایده اَسَتہ، بَلکہ تُو از خُدا

بے فایدگی مال-و- دولت

^۸ اگہ د یگ ولایت مینگری که د بله غریبا ظلم موشه و انصاف و عدالت پایمال موشه، دزی باره حیرو نشو؛ چون بلند-رتبه د زیر نظر بلند-رتبه-تر آسته و د بله ازوا بلند-رتبه-ترها مقرر آسته.^۹ فایده زمی بلده پگ میرسه، حتی پادشاه ام از حاصل شی خدمت موشه.^{۱۰} کسی که پیسه ره دوست دره، از پیسه سیر نموشه و کسی که مال-و- دولت ره دوست دره، از عاید خو. ای ام بے فایده آسته.

^{۱۱} وختیکه دارایی کلو شنه، خورنده های شی ام کلو موشه. پس بلده صاحب شی چی فایده میرسه سوای که امو دارایی ره قد چیمای خو بنگره؟

^{۱۲} خاو آدم کارگر شیرین آسته، چی کم بخوره، چی کلو؛ لیکن ثروت پریمون آدم دولتمند، باعث موشه که او خاو نروه.

^{۱۳} یگ بدبختی سخت ره د تی آفتو دیدم: مال-و- دولتی که صاحب شی بلده ضرر خو جم کدد.^{۱۴} امو مال-و- دولت د وسیله یگ حادثه بد ضایع شد و غیتیکه بلده ازو یگ باچه د دنیا آمد، چیزی د دست خو ندشت که بلده ازو میراث بمنه.^{۱۵} امو رقم که انسان از کوره آبه خو لچ د دنیا مییه، امو رقم لچ پس مور، رقمی که آمدد؛ او از زحمت خو هیچ چیز گرفته نمیتنه تا د دست خو بیره.^{۱۶} ای واقعاً بدبختی سخت

آسته: اُمُو رَقْمِ كِه اِنْسَانِ مِييِه، اُمُو رَقْمِ پَسِ موره؛ اُو چي فايده حاصلِ مونه كه عَبَثِ زَحْمَتِ مِيكشِه؟^{۱۷} اَرْمِي، اُو دَ تمامِ روزايِ عُمُرِ خُو دَ تَرِيكِي مُوخوره و دَ سَرْدَرگُمِي كَلُو و نَاجوري و اَوقاتِ تَلْخِي زِنْدَگِي مُوكْنِه.

^{۱۸} اينه، چيزي خُوب و مُناسِبِ كه ما دِيْدِمِ ايني يَه: اِنْسَانِ بُخوره و وُچي كنه و دَ دَوْرُونِ روزايِ زِنْدَگِي كه خُدا بَلَدِه شِي بَخْشِيْدِه، از تمامِ زَحْمَتِي كه دَ تِي آفْتُو مِيكشِه لِيذَتِ بُبرِه؛ چُونِ نَصِيْبِ شِي اَمِي آسْتِه.^{۱۹} اَمچُنَانِ وَخْتِيكِه خُدا بَلَدِه يَگُو كَسِ مالِ و دَوْلَتِ مِيديِه و اُو رِه مِيلِه كه ازوا لِيذَتِ بُبرِه و نَصِيْبِ خُو رِه بَگِيْرِه و از زَحْمَتِ خُو راضِي بَشِه، اِي نِعْمَتِ خُدا آسْتِه.^{۲۰} چُونِ اَمِي رَقْمِ آدَمِ دَ فِكْرِ روزايِ زِنْدَگِي خُو غَرَقِ نِييِه، چراكه خُدا اُو رِه دَ خَوْشِي دِلِ اَزُو مَشْغُولِ مُونِه.

^{۲۱} يَگِ مُصِيْبَتِ دِيْگِه رِه دَ تِي آفْتُو دِيْدِمِ كه دَ بَلِه مَرْدُمِ كَلُو گِرَنگِي مُوكْنِه: ^۲ خُدا بَلَدِه يَگُو كَسِ مالِ و دَوْلَتِ و عِزَتِ مِيديِه، دَ اندازِه كه هِيچِ آرزويِ دِلِ شِي باقِي نَمُوْمَنِه، ولِي خُدا بَلَدِه اَزُو تَوَانايِي نَمِيديِه كه ازوا لِيذَتِ بُبرِه، بَلَكِه يَگِ نَفَرِ بِيْگَنِه ازوا لِيذَتِ مُوبرِه. اِي اَمِ بِيه فايده آسْتِه و بَدَبَخْتِي سَخْتِ.

^۳ اَگِه يَگُو كَسِ صَدِ باچِه دَشْتِه بَشِه و سالِ هايِ كَلُو زِنْدَگِي كنه، بَطَوْرِي كه روزايِ عُمُرِ شِي كَلُو بَشِه، مَگَمِ اُو از خُوبي هايِ زِنْدَگِي لِيذَتِ نَبْرِه و جِنَازِه شِي اَبْرُوْمَنْدَانِه دَفْنِ نَشْنِه، ما مُوگِيْمِ كه باچِه سُرچِي شُدِه اَزُو كَدِه بَهْتَرِ آسْتِه، ^۴ چراكه باچِه سُرچِي شُدِه بِيه فايده مِييِه و دَ تَرِيكِي موره و نامِ شِي دَ تَرِيكِي كَلِ مُوشِه؛ ^۵ ولِي باوْجُوْدِ كه اُو آفْتُو رِه نَدِيْدِه و چيزي رِه

نَدِنِستَه، امزُو نفر کده کلو تر آرامش دَره. ^۶ حتی اگه امو نفر
دُو دفعه، هر دفعه هزار سال زندگی کنه، اُو هیچ خُوبی ره
نَمینگره. آیا پگ دَ یگ جای نَموره؟

^۷ تمام زَحمتِ اِنسان بخاطرِ دان شی آسته، ولے نفس شی
هرگز سیر نَموشه. ^۸ آدم دانا نِسبت دَ آدم لَوډه چی زیادی
دَره؟ و آدم غریب که میدنه چطور قد دیگر و رفتار کنه، چی
فایده حاصل مونه؟ ^۹ چیزی که دَ پیش چیمای تُو حاضر
آسته بهتر از خواهشاتِ نفس تُو یه. ای خواهشات ام بے فایده
آسته و خیز کدو از پس باد.

^{۱۰} هر چیزی که وجود دَره از گاه نام شی شنده شده و ای که
انسان چی آسته، ام فامیده شده؛ اُو قد کسی که ازو کده
قوی تر آسته جر-و- بحث کده نمیتنه. ^{۱۱} هر چیقس که توره
کلو شنه، اموقس بے فایدگی شی کلو موشه، پس انسان ازو
چی فایده دَ دست میره؟ ^{۱۲} چون کی میدنه که بلده انسان دَ
دورون روزای زندگی بے فایده شی که مثل سایه تیر موشه،
چیز خیل خوب آسته؟ کی میتنه دَ انسان بگیه که بعد از
مردون ازو دَ تی آفتو چیز خیل رخ میدیه؟

حِکمتِ بِلدهِ زندگی

^۱ نام نیک بهتر از عطرِ قیمتَبای آسته

و روزِ مُردو بهتر از روزِ تولد.

^۲ رفتو دَ خانه که ماتم آسته

بِهتر از رفتو دَ خانِه آسته که عیش-و-نوشه،

چراکه عاقبتِ هر انسان مرگ آسته

و ای ره زنده ها باید دِ دلِ خو دشته بشه.

^۲ غم-و-غصّه از خنده کده بهتر آسته،

چراکه غم چهره باعثِ اصلاحِ دلِ موشه.

^۴ دلِ آدمای دانا، اونا ره سون ماتم خانه موبره

و دلِ آدمای لوڅه، اونا ره سون خانِه که جشنه.

^۵ بهتر آسته که سرزنشِ آدمای دانا ره بشنوی

نسبتِ دزی که د بیتِ خانیِ آدمای لوڅه گوشِ بدی؛

^۶ چون خندهِ آدمای لوڅه مثلِ صدایِ ترق-پرقِ خار د تی
دیگ آسته؛

ای ام بے فایده آسته.

^۷ واقعاً که ظلم، آدمِ دانا ره لوڅه جور مونه

و رشوت، دلِ ره فاسدِ موکُنه.

^۸ آخرِ یگ چیز از شروعِ شی کده بهتر آسته

و دلِ باصبر از دلِ مغرور کده خوِتر.

د دِل خُو زُو د قار نَشُو،

چراکه خَشَم-و-قار د سینه آدمای لوډه جای میگیره.

۱۰ نگی که: ”چرا روزای سابق امزی روزا کده خو بتر بود؟“

چون امی رقم سوال از روی حکمت نیسته.

۱۱ حکمت رقم میراث آلی خوب آسته

و یگ فایده بلده کسای که آفتو ره مینگره؛

۱۲ چون حکمت یگ پناهگاه آسته،

امو رقم که پیسه یگ پناهگاه آسته،

مگم فایده علم دزی آسته

که حکمت بلده صاحب خُو زندگی موبخشه.

۱۳ کار خدا ره توخ کو:

چیزی ره که او کج جور کده، کی میتنه راست کنه؟

۱۴ د روزای خوب خوشحال بشید

و د روزای سخت اینی د فکر شمو بشه:

خدا ام روزای خوب ره جور کده و ام روزای سخت ره

تا انسان فامیده نتنه که د آینده چی رخ میدیه.

۱۵ دَ روزای زِندگی بے فایده خُو هر چیز ره دیدم: آدمِ عادلِ باوجودِ عدالت خُو مومره و آدمِ شریرِ باوجودِ شرارت خُو عُمَرِ بَرِاز مونه. ۱۶ پس، نه از حد کلو عادلِ بَش و نه از حد کلو خود ره حکیمِ بدن، نشنه که خود ره نابود کُنی.

۱۷ امچنان از حد کلو شریرِ نَبَش و لوډه نشو، نشنه که پیش از اَجَلِ خُو بُمُری. ۱۸ بهتر آسته که امی نصیحت ره محکم بگیری و از نصیحتِ دیگه دست-بردار نشنی، چون هر کسی که از خُدا ترس داشته بَشه، از هر دُو نصیحتِ پیروی مونه.

۱۹ حکمت، آدمِ دانا ره از ده حاکم که د یگ شار بَشه، قوی تر جور مونه.

۲۰ یقیناً که دَ روی زمی اُطور آدمِ عادلِ نییه که تنها نیکی کنه و از شی هیچ گناه سر نزنه.

۲۱ دَ تمامِ تورای که مردمِ موگیه فکر خُو ره نگیر، نشنه که توره غلام خُو ره بشنوی که تُو ره نالت مونه؛ ۲۲ چون دِ دل خُو میدنی که خود تُو ام چندین دفعه دیگرو ره نالت کدے.

۲۳ ما تمامِ امزی چیزا ره قد حکمت آزمایش کدم و گفتم: ”ما حکیمِ موشم،“ مگم از مه دور بود. ۲۴ رازِ هر چیزی که رُخ میدیه، دور از فهم و کلو غُوج آسته؛ کی میتنه که او ره پی بیره؟ ۲۵ پس فکر خُو ره دَ کار اندختم تا بدتم، تحقیق کتم، حکمت ره طلب کتم و دلیلِ وجودِ چیزا ره بفامم و تا بدتم که شرارتِ لوډگی آسته و حماقت دیونگی. ۲۶ ما پی بُردم که از مرگ کده تلختر خاتونی آسته که خود شی تلک آسته و دلِ شی دام-و-جال و دستای شی زولانه؛ کسی که نظرِ لطفِ

خُدا دَ بَلِه شى بَشه، از چنگ ازو خاتو دوتا مونه، مگم آدم
گناهکار دَ چنگ ازو گرفتار موشه.

۲۷ مرد سُخنور مَوگيه: ”اينه، ما اينی ره پيدا كدم: وختيکه يگ
چيز ره قد ديگه چيز مَقايسه كدم تا يگ نتيجه دَ دست بيرم
۲۸ که فکر مه هنوز ام دَ جُسْتجوى شى آسته ولے ما پيدا
نكديم، ما دَ مينكل هزار نفر يگ مرد پيدا كدم که دَ طلب
حکمت بُوده ولے دَ مينكل تمام امزیا يگ خاتو پيدا نكدم.
۲۹ ما فقط امی ره پي بُردم که خُدا انسان ره راست-و- ساده
خَلق كد، مگم اونا بلده خوراهاى پيچيده-و- مُشکل
انتخاب كد.“

۸ کی رقمِ آدمِ دانا آسته

و کی تفسیرِ هر چیز ره میدنه؟

حکمت چهره انسان ره روشو مونه

و نرشتی چهره شى ره تبديل موكنه.

اطاعت كدو از پادشاه

۲ ما مَوگيم که حکم پادشاه ره دَ جای بیر، چراکه تو دَ

حُضورِ خُدا قَسَم خوردی. ۳ عجله نكو که از حُضورِ ازو

بورى؛ دَ مقصدِ بد دَ برابر شى ايسته نشو، چُون او هر چیزی

که بخايه انجام میديه. ۴ توره پادشاه پُرقدرت آسته و کی میتنه

دزو بُوگيه، ”چی مونی؟“ ۵ هر کسی که حکم ازو ره دَ جای

بیره، رُوی بَدی ره نَمینگره و دِلِ آدَمِ دانا وخت و رفتارِ مُناسِبِ ره مِیدنه،^۶ چُون بَلدِه هر چیز وخت و رفتارِ مُناسِبِ و جُودِ دَرِه، حتی اگه سختی-و-مُشکِلاتِ اِنسان دَ بِلِه شی گِرَنگی کُنه.^۷ دَ حَقِیقتِ اِنسان نَمِیدنه که چی رُخِ مِیدیه و چی رُقمِ رُخِ مِیدیه، چُون کِی مِیتنه دَزُو بُگیه؟^۸ هیچ کس دَ بِلِه روحِ قُدرتِ ندره تا روحِ ره نِگاهِ کُنه و نه ام دَ بِلِه روزِ مرگِ تَسَلُطِ دَرِه که مانعِ شُنه؛ اَمُو رُقمِ که دَ غَیبتِ جَنگِ رُخصتی نِیسته، اَمُو رُقمِ شرارتِ امِ صاحبِ خُو ره ایلِه نَمونه.^۹ ما پگِ امزی چیزا ره دَ غَیبتی دیدم که فکرِ خُو ره دَ تمامِ چیزای که دَ تی آفتو انجامِ دده موشه مشغولِ کدُم؛ ما دیدم که بعضی وختا اِنسان دَ بِلِه اِنسانِ حُکمرانی مونه تا دَزُو ضررِ برسنه.

راه های خُدا دُور از فهمِ اِنسان اَسته

^{۱۰} امچنان ما دیدم که آدمای شریرِ مُحترمانه دَفنِ شُد؛ اونا حتی دَ جایِ مُقدَّسِ رفت و اَمَدِ مُوکد و دَ امزُو شار که کارای بَدِ ره انجامِ مِیدد، تعریف-و-توصیفِ موشد. ای ام بے فایده اَسته.^{۱۱} ازی که بَلدِه عملِ بَدِ حُکمِ جَزَا فُوراً دده نَموشه، دِلِ بَنیِ آدَمِ یكسره بَلدِه بَدی-و-شرارتِ تَصمِیمِ مِیگیره.^{۱۲} اگرچه اِمکانِ دَرِه که یگِ گُناهکار صد دفعه شرارتِ کنه و بازَمِ عُمَرِ بَرازِ دَشته بَشه، باوجودِ ازی ما مِیدنم که خُوبیِ نَصیبِ کسایِ موشه که از خُدا مِیترسه، چُون اونا دَ حُضُورِ اَزُو قد ترس مِییه،^{۱۳} لیکنِ آدَمِ شریرِ رُویِ خُوبیِ ره نَمینگره و عُمَرِ بَرازِ نَمِیدَشته بَشه، بَلکه مِثلِ سایه تیرِ موشه، چراکه اُو دَ حُضُورِ خُدا قد ترس نَمِییه.

۱۴ یگ چیز بے فایده دیگه ام آسته که دَ رُوی زمی انجام دده
 موشه: قد آدمای عادلِ رقمی رفتار موشه که اونا مُرتکبِ
 عملِ آدمای شریر شده بَشه و قد آدمای شریر رقمی رفتار
 موشه که اونا عملِ آدمای عادلِ ره انجام دده بَشه. ما گُفتم
 که ای ام بے فایده آسته. ۱۵ پس ما لذت بُردو ره تعریف-و-
 تَوْصیفِ کدُم، چُون دَ تِی آفتو بَلدهِ انسان چیزی خُویتَر ازی
 وجودِ ندره که بُخوره و وُچی کنه و خوش بَشه و امی چیزا دَ
 تمامِ روزای زندگی که خُدا دَ تِی آفتو بَلدهِ ازو میدیه دَ دُورونِ
 زَحمتِ شی قد ازو باقی مومنه.

۱۶ ما فکر خُوره دَ کارِ اَندختم و شاو و روزِ خاو ره دَ
 چیمای خُوراه نَددم تا حکمت ره بدنم و کاری ره که دَ رُوی
 زمی انجام دده موشه بِنگرم، ۱۷ اوخته تمامِ کارِ خُدا ره دیدم
 و فامیدم که هیچ کس نَمیتنه کارای ره که دَ تِی آفتو انجام
 دده موشه، پی بُبره. هر چِیقس که انسان زَحمت کشیده دَزی
 باره تحقیق کُنه، اُو ره پی بُرده نَمیتنه. اگرچه آدمای دانا اِدعا
 مونه که میدنه، لیکن اُو ره پی بُرده نَمیتنه.

پگ دَ یگ عاقبتِ گرفتار موشه

۹ پس تمامِ امزی توره ها ره دَ دِلِ خُو قرار ددم و دَ باره
 پگ شی تحقیق کده دَزی نتیجه رسیدم که آدمای عادلِ و دانا
 و اعمالِ ازوا دَ دِستِ خُدا آسته. انسان نَمیدنه که چیزخیل دَ
 اِنْتَظار شی آسته، مُحَبَّتِ یا نَفرتِ. ۲ تمامِ چیزا دَ بِلِه پگ
 یگرقم مییه، دَ بِلِه عادلِ و شریرِ، دَ بِلِه خُوبِ و بدِ، دَ بِلِه پاک
 و ناپاک، دَ بِلِه کسای که قُربانی مونه و دَ بِلِه کسای که

قربانی نمونه. عاقبتِ آدمای خوب و گُناهکار یگرقم آسته،
امچنان عاقبتِ کسای که قسَم مُوخوره و کسای که از قسَم
خوردو میترسه. ^۳ د مینکلِ تمامِ کارای که د تی آفتو انجام دده
مُوشه، ای از پگ کده بدتر آسته که عینِ واقعه د بله پگ
مییه. علاوه ازی، دلِ بنی آدم پُر از شرارت آسته و تا وختیکه
زنده یه دیونگی د دلِ ازوا وجود دَره و بعد ازو قد مُرده ها
یگجای مُوشه. ^۴ لیکن کسی که قد زنده ها یگجای آسته، بلده
ازو اُمید وجود دَره، چُون سگِ زنده بهتر از شیرِ مُرده آسته.
^۵ زنده ها میدنه که اونا یگ روز مومره، لیکن مُردا هیچ چیز
ره نمیدنه، اونا دیگه اجر نصیب نموشه، چُون حتی یادِ ازوا
ام پرمُشت موشه. ^۶ ام مُحبت و نفرتِ ازوا و ام حسادتِ ازوا
گاه از بین رفته و دیگه هرگز د تمام چیزای که د تی آفتو رُخ
میدیه، شریک نموشه.

^۷ پس، بورو نان خو ره د خوشی بخور و شرابِ انگور خو ره
قد دلِ خوش وُچی کو، چُون خدا از گاه کاری ره که تو
انجام میدی تایید کده. ^۸ همیشه کالای تو سفید بَشه و سر خو
ره بے روغونِ خوشبوی نیل. ^۹ زندگی خو ره قد خاتونی که
دوست دری د دورونِ تمامِ روزای زندگی بے فایده خو که
خدا د تی آفتو بلده تو دده د خوشی تیر کو، چراکه از تمامِ
روزای بے فایده زندگی و از زحمتی که د تی آفتو میکشی،
اینمی نصیب تو آسته. ^{۱۰} هر کار که د دست تو مییه، او ره قد
تمامِ توانایی خو انجام بدی، چُون د عالمِ مُردا که تو د اونجی
موری، نه کار آسته، نه فکر کدو، نه علم و نه حکمت.

^{۱۱} یگ چیزی دیگه ره د تی آفتو دیدم: برنده مُسابقه همیشه

آدمای تیزرو نیسته و نه ام پیروزِ جنگِ آدمای قوی، صاحبِ نانِ آدمای دانا، صاحبِ مال-و-دولتِ آدمای هوشیار و صاحبِ احترامِ آدمای عالم، چون وخت و بخت همیشه یار نیسته. ^{۱۲} علاوه ازی، انسان نمیدنه که وخت شی چی غیت پوره موشه. امو رقم که ماهیا د تور بے رحم گرفتار موشه و مرغکو د دام بند مومنه، امو رقم بنی آدم د وختِ مصیبت که بے بلغه د بله شی مییه د دام گرفتار موشه.

حکمت از لودگی کده بهتر آسته

^{۱۳} ما اینی نمونه حکمت ره ام د تی آفتو دیدم و د نظر مه بزرگ معلوم شد: ^{۱۴} یگ شار ریزه بود و د منه شی مردم کم زندگی موكد. یگ پادشاه قدرتمند د بله امزو شار آمد و او ره محاصره کده د مقابل شی سنگر های کته آباد کد. ^{۱۵} د منه امزو شار یگ آدم غریب زندگی موكد که دانا بود و او شار ره د وسیله حکمت خو نجات دد؛ مگم هیچ کس امو آدم غریب ره یاد نکد. ^{۱۶} اوخته ما گفتیم که حکمت از زور کده بهتر آسته؛ با وجود ازی، حکمتِ آدمِ غریب خار-و-حقیر حساب موشه و تورای شی شنیده نموشه.

^{۱۷} تورای آدمای دانا که د آرامی گفته موشه، کلوتر شنیده موشه،

نسبت د چیغ یگ حکمران که د مینکل لودّه ها آسته.

^{۱۸} حکمت از سلاح جنگی کده بهتر آسته،

مگم لوډگي يگ خطاكار خُوبى هاى گلو ره نابود
مُوکنه.

۱۰. اُمُو رِقْمِ كِه پاشه هاى مُرده مَوادِ عَطْرَساز ره
بَدبُوِي مُونه،

اُمُو رِقْمِ يگ لوډگي ريزه مِيْتَنه حِكْمَت و عِزَّت ره
بِي اَرزِش كنه.

۲. دِلِ آدَمِ دانا او ره سُونِ راهِ راست مُوبره،

ليكن دِلِ آدَمِ لَوډه او ره سُونِ راهِ كَج.

۳. آدَمِ لَوډه حَتِي دَ غَيْتِ راهِ رِفْتو بِي عَقْلِي مُونه

و بِلدِه پگ نِشو مِيديِه كه او لَوډه اَسْتِه.

۴. اگه حُكْمَران دَ بِلِه تُو قار شُد،

و زَظِيْفِه خُو ره ايله نَكُو،

چراكه مُلايْمَت رَنْجِش هاى كْتِه ره برطرف مُونه.

۵. يگ بَدِي ره دَ تِي آفْتو دِيْدِم، يگ خطا ره كه از حُكْمَران سر

مِيْزَنه: ۶. آدَماي لَوډه دَ مَقامِ هاى باله مُقَرَّر مُوشه و آدَماي

با اَرزِش دَ جاي هاى تاه. ۷. ما غُلاما ره دِيْدِم كه دَ بِلِه اَسپ

سوار اَسْتِه و كْتِه كَلونا مِثْلِ غُلاما دَ رُوِي زَمِي پِيده مورِه.

۸. هر كسي كه چاه مي كنه خود شي دَ مَنِه اَزو موفته

و هر کسی که دیوال ره شِکاف مُونه، اُو ره مار میگزِه.

^۹ هر کسی که سنگ می‌کنه، امکان دَره دَ وسیله سنگ
اُوگار شُنه

و هر کسی که چپو میده مُونه، جان شی دَ وسیله امزُو
کار دَ خطر آسته.

^{۱۰} اگه تَوَر کُند بَشه

و دَم شی تیز نَشده بَشه،

زورِ کَلو کار دَره،

لیکن حکمتِ باعثِ کامیابی مُوشه.

^{۱۱} اگه مار پیش از اُوده شُدو یگو کس ره بگزِه،

اُوده مارگیر چی فایده دَره؟

^{۱۲} توره های دانِ آدمِ دانا اُو ره مُحترم جور مُونه،

مگم لبایِ آدمِ لَوْده که شورِ مُوخوره، اُو ره تَباه مُونه.

^{۱۳} شروعِ توره های دانِ شی لَوْدگی آسته

و آخرِ گبایِ شی دیونگی خالص؛

^{۱۴} باز امِ آدمِ لَوْده توره های خُو ره کَلو مُونه و دَم

نمیگیره.

انسان نَمِيدَنه که دَ آينده چي واقع موشه،

و کي مِيْتَنه اُو ره دَ باره چيزي که بعد ازو رُخ مِيديه،
باخبر کُنه؟

^{۱۵} زَحْمَتِ آدماي لَوډه اونا ره از پای مِيندَزَه،

دَ اندازه که اونا راهِ شار ره پيدا نَمِيْتَنه.

^{۱۶} وای دَ حال تُو آي سرزميني که پادشاهِ تُو مِثْلِ بچکيچه
آسته

و کټه-کلوناي تُو دَ غَيْتِ صُبْحِ عَيْشِ-و-نوش مونه.

^{۱۷} نیک دَ بَخْتِ تُو آي سرزميني که پادشاهِ تُو آدمِ عالیشان
آسته

و کټه-کلوناي تُو دَ وختِ مُناسِبِ مُخوره-و-وُچي
مونه،

بَلدِه قُوْتِ گِرِفْتو، نِه بَلدِه نشه کدو.

^{۱۸} از ټمبلي، بامِ خانه خراب موشه

و از سُستی دِستا، خانه چَقک مُوکُنه.

^{۱۹} مهماني بَلدِه خَنده-و-خوشي برگزار موشه

و شرابِ انگور زندگي ره خوشحال مونه،

لیکن پیسه مهیا کُننده پگ چیزا آسته.

۲۰ پادشاه ره حتی د فکر خو ام نالت نکو،

و نه ام آدم دولت مند ره د اُتاقِ خاو خو،

چون امکان دره که مرغ هوا توره های تو ره بیره

یا یگو موجودِ بالدار موضوع ره دزوا بگیه.

د فکر آینده بودو

۱۱ نان خوره د روی آو پورته کو،

چون بعد از روزای کلو بلده تو پس دده موشه.

۲ دارایی خو ره بلده هفت، بلکه هشت نفر بدی،

چون تو نموفامی که چی بلا-و-مصیبت د بله زمی

مییه.

۳ وختیکه آورها پر آو موشه،

د بله زمی بارش موبارنه.

درخت چی طرف جنوب چپه شنه، چی طرف شمال،

د امونجی که چپه شده، باقی مومنه.

۴ هر کسی که سون حرکت باد توخ مونه، او کشت نمیتنه،

و هر کسی که سُون آورها تُوخ مُوکنه، اُو حاصلِ دِرَو
نَمیتنه.

^۵ اُمُو رِقْم که تُو نَمیدنی باد از کُدَم طرف مییه

و اسْتَعُونای نِلغِه دَ کُورِه خاتُونِ شِکامتُو چی رِقْم بسته
مُوشه،

اُمُو رِقْم کارِ خُدا ره که خَالِقِ تمامِ چیزا اُسْتِه، ام
نَمیدنی.

^۶ دَ غَیْتِ صُبْحِ تُوخم خُو ره کِشت کُو

و دَ وختِ شاو نیل که دِست تُو بیکار بَشِه؛

چُون تُو نَمیدنی که کُدَم شی فایده- مَند اُسْتِه،

ای یا اُو و یا ام هر دُوی شی مساویانه خُوب اُسْتِه.

^۷ واقِعاً روشنی شِیرین اُسْتِه

و دیدونِ آفتو بَلدِه چِیما لِذَتَبَخَش.

^۸ حتّی اگِه اِنسان سال های کَلو زندگی کُنِه

خُویه که دَ پِگِ امزُو سال ها خوشحال بَشِه،

ولے باید دَ یاد خُو دَشْتِه بَشِه

که روزای تریکی کَلو یِه.

پس هر چیزی که د آینه رخ میدیه، بے فایده آسته.

نصیحت بلده جوانا

۹ آی جوان، د روزای نوجوانی خو خوشحال بش و بیل که دل تو د روزای جوانی تو، تو ره خوش کنه. د میل دل خو و د مطابق چیزای که چیمای تو مینگره رفتار کو، مگم باخبر بش که بخاطر پگ امزی کارا خدا تو ره قضاوت مونه.

۱۰ پس غم-و- غصه ره از دل خو بکش و درد ره از جسم خو دور کو، چون نوجوانی و قوت جوانی زودگذر آسته.

تشبیه روزای پیری

۱۲ آست کونده خو ره د روزای جوانی خو د یاد بیر،

پیش ازی که روزای مشکلات برسه و سال های بیه که تو بگی:

”امیا بلده مه خوش-آیند نییه؛“

۲ پیش ازی که آفتو و روشنی

و ماهتو و ستاره ها بلده تو تریک شنه

و آورهای پیری بعد از بارش جوانی بیه.

۳ او ره د یاد بیر پیش از روزی که پیره-دارای خانه تو د

و آدمای قوی خانه تو خم بخوره

و خاتونوی تو که دستاس مونه بخاطر کم بودو از کار
بُمنه

و امو دُو که از کلکینای خانه تو توخ مونه، خیره بنگره

۴ و درگه های خانه تو د کوچه زندگی بسته شنه

و آوازِ آسیا پَخچ شنه

و تو که از آوازِ مرغکو بیدار موشی

آوازِ پگِ بیتِ خانا بلده تو بے تاثیر شنه؛

۵ اوره د یاد بیر، پیش ازی که از جای های بلند ترس
بُخوری

و د راه ترس خورده بوری،

و رقمی که درختِ بادام شِگوفه مونه، موی تو سفید شنه؛

و رقمِ مَلخِ زخمی خود ره کش کُنی

و خاهشاتِ نفسِ تو بند شنه.

عاقبت، هر انسان د خانه ابدی خو موره

و کسای که ماتم مونه د کوچه ها بُر مُوشه.

۶ آرے، آست کُننده خُو ره د یاد بیر

پیش ازی که ریسپون نُقره-یی منٹی شنه

و کاسه طَلایی میده شنه

و کوزه د بَغل چِشمه ٹوټه-و-پرچه شنه

و چرخ سر چاه کنده شنه

۷ و جِسْم خاکی پس د زمی بوره که از شی امدد

و روح د پیش خُدا که او ره بخشیدد پس بوره.

۸ مردِ سُخَنور مُوگیه:

”کاملاً بے فایده آسته! تمام چیزا بے فایده آسته!“

آخِرِ مَوْضُوع

۹ علاوه ازی که مردِ سُخَنور دانا بُود، او بلده مردُمِ عِلْمِ یاد
دَد، خُوبِ فِکْر و تحقِیق کد و مثل های کلو نوشته کد. ۱۰ مردِ
سُخَنور جُسْتُجو کد تا تورای پَسَنَدیده پیدا کنه و او تورای
حقیقت ره واضح نوشته کد.

۱۱ تورِه آدمای دانا رقمِ سوټه چپو چوپو آلی آسته و مَجْمُوع
تورای ازوا مِثْلِ میخای محکم که د وسیله یگ چوپو کُفته
شده بَشه.

^{۱۲} علاوه ازیا، آی باچه مه، باخبر بش: نوشته کدون کتاب ها خلاصی ندره و خاندون کلو باعث منده شدون جسم موشه.

^{۱۳} پس بیید خلاصیه تمام چیزای ره که گفته شد بشنوی: از خدا بترس و احکام شی ره د جای بیر، چراکه تمام وظیفه انسان اینمی آسته. ^{۱۴} چون خدا د باره هر عمل انسان قضاوت مونه، حتی د باره تمام عمل های تاشه ازو، چی خوب بشه، چی بد.